

Konvencija br. 22 - O ugovoru o najmu mornara

Opšta skupština Međunarodne organizacije rada koju je u Ženevi sazvalo Upravno veće Međunarodne kancelarije rada, sastavši se na svom devetom zasjedanju 7. juna 1926., i

odlučivši prihvatiti određene predloge u vezi s ugovorom o radu pomoraca, a što je uključeno u prvu tačku dnevnog reda zasjedanja, i

odlučivši ovim predlozima dati oblik međunarodne konvencije;

usvaja 24. juna 1926. godine sledeću konvenciju, pod nazivom Konvencija o ugovoru o najmu mornara iz 1926., na ratifikaciju članicama Međunarodne organizacije rada u skladu s odredbama Statuta Međunarodne organizacije rada:

Članak 1.

1. Ova Konvencija se primenjuje na sve pomorske brodove registrovane na području bilo koje članice koja je ratifikovala ovu Konvenciju i na vlasnike, zapovednike i pomorce tih brodova.

2. Ona se ne primenjuje na:

- (a) ratne brodove,
- (b) državne brodove kojima se ne obavlja trgovina,
- (c) brodove kojima se obavlja obalna trgovina,
- (d) jahte za odmor,
- (e) »Indian country craft« brodove,
- (f) ribarske brodove,

(g) brodove tonaže manje od 100 bruto registarskih tona ili zapremnine manje od 300 kubičnih metara i brodove kojima se obavlja domaća trgovina, a čija je tonaža ispod granice propisane nacionalnim zakonodavstvom, koje posebno uređuje takvu trgovinu u vreme donošenja ove Konvencije.

Članak 2.

U svrhu ove Konvencije, sledeći izrazi imaju sledeća značenja::

- (a) izraz »brod« uključuje svaki brod ili brodicu bez obzira na vrstu, bilo da je u javnom ili privatnom vlasništvu, koji redovno obavlja pomorsku plovidbu;
- (b) izraz »pomorac« uključuje svaku osobu zaposlenu ili uključenu u bilo kojem svojstvu na bilo kom brodu koja je upisana u popis posade. On isključuje zapovednike, avijatičare, kadete i učenike na školskim brodovima, te učenike propisno obavezane učeničkim ugovorom, pomorce u ratnoj mornarici i druge osobe u stalnoj službi vlade;
- (c) izraz »zapovednik« uključuje svaku osobu koja zapoveda brodom i koja je odgovorna za brod, osim avijatičara;

(d) izraz »brod u domaćoj trgovini« označava i brod kojim se obavlja trgovina između određene države i luke susedne države unutar geografskih granica utvrđenih nacionalnim zakonodavstvom.

Članak 3.

1. Ugovor o radu pomorca moraju potpisati brodovlasnik ili njegov predstavnik i pomorac. Pomorcu i njegovom savetodavcu mora se na primeren način osigurati mogućnost proučavanja ugovora o radu pre potpisivanja.
2. Uslovi pod kojima pomorac potpisuje ugovor moraju biti propisani nacionalnim zakonodavstvom kako bi se osigurao odgovarajući nadzor od strane nadležne javne vlasti.
3. Smatraće se da su uslovi iz prethodnih odredbi ispunjeni ako je određenim aktom nadležna vlast potvrdila da su joj odredbe ugovora bile podnesene u pisanom obliku i da su ih potvrdili i brodovlasnik ili njegov predstavnik i pomorac.
4. Nacionalno zakonodavstvo mora sadržavati odgovarajuće odredbe koje osiguravaju da je pomorac razumeo odredbe ugovora.
5. Ugovor ne sme sadržavati ništa što bi bilo protivno odredbama nacionalnog zakonodavstva ili ove Konvencije.
6. Nacionalnim zakonodavstvom moraju se propisati dodatne formalnosti i jemstva u pogledu sklapanja ugovora koji se smatraju potrebnima za zaštitu interesa brodovlasnika i pomorca.

Članak 4.

1. U skladu s nacionalnim zakonodavstvom preduzeće se primerene mere kako bi se osiguralo da ugovor ne sadrži nikakvu odredbu kojom bi stranke unapred ugovorile odstupanje od uobičajnih pravila o nadležnosti sudova u pogledu ugovora.
2. Ovaj članak se ne sme tumačiti kao isključenje mogućnosti upućivanja na arbitražu

Članak 5.

1. Svakom pomorcu mora se izdati isprava koja sadrži podatke o njegovom zaposlenju na brodu. Oblik isprave, podaci koji će se beležiti i način unošenja takvih podataka mora se utvrditi nacionalnim zakonodavstvom.
2. Ta isprava ne sme sadržavati nikakvu ocenu kvaliteta rada pomorca ili podatke o njegovoj plati.

Članak 6.

1. Ugovor se može zaključiti ili na određeno vreme ili za određeno putovanje, ili, ako je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, na neodređeno razdoblje.

2. U ugovoru se moraju jasno naznačiti odnosna prava i obaveze svake stranke.

3. U svakom slučaju on mora sadržavati sledeće podatke:

(1) prezime i druga imena pomorca, datum njegovog rođenja ili godine starosti, te mesto njegovog rođenja;

(2) mesto i datum sklapanja ugovora;

(3) ime broda ili brodova na kojima se pomorac obavezuje služiti;

(4) broj članova posade broda, ako se to zahteva nacionalnim zakonodavstvom;

(5) putovanje ili putovanja koja će se obaviti, ako se to može utvrditi u vreme sklapanja ugovora;

(6) svojstvo u kojem će pomorac biti zaposlen;

(7) ako je to moguće, mesto u kom se i datum kada se pomorac mora javiti na brod zbog početka vršenja službe;

(8) količina hrane kojom će pomorac biti opskrbljen, osim ako nacionalnim zakonodavstvom nije predviđen neki drugi sistem;

(9) iznos njegove plate;

(10) prestanak ugovora i uslovi njegovog prestanka, to jest:

(a) ako je ugovor zaključen na određeno vreme, datum kada ističe rok na koji je sklopljen;

(b) ako je ugovor zaključen za jedno putovanje, luka odredišta i vremenski rok nakon dolaska po isteku kog se pomorac otpušta iz službe;

(c) ako je ugovor zaključen na neodređeno vreme, uslovi pod kojima ga svaka stranka može otkazati, kao i otkazni rok, s time da taj rok ne sme biti kraći za brodovlasnika nego za pomorca;

(11) plaćen godišnji odmor na koji pomorac ima pravo nakon jedne godine službe u istom broderskom preduzeću, ako je takav odmor predviđen nacionalnim zakonodavstvom;

(12) svi drugi podaci koje može zahtevati nacionalno zakonodavstvo.

Članak 7.

Ako nacionalno zakonodavstvo propisuje da brod mora imati popis članova posade, njime se mora utvrditi obaveza evidentiranja ugovora u popis članova posade ili prilaganja ugovora uz taj popis.

Članak 8.

Kako bi se pomorac mogao uveriti u narav i opseg svojih prava i obaveza, nacionalnim zakonodavstvom moraju se utvrditi mere koje će se preduzeti da se na brodu omogući dobijanje jasnih informacija o uslovima zaposlenja, bilo postavljanjem

dokumenta s uslovima ugovora na mestu koje je posadi lako dostupno ili na neki drugi odgovarajući način.

Članak 9.

1. Ugovor na neodređeno vreme može raskinuti bilo koja stranka u bilo kojoj luci u kojoj brod utovaruje ili istovaruje teret, pod uslovom poštovanja otkaznog roka utvrđenog ugovorom, a koji ne sme biti kraći od dvadeset četiri sata.

2. Otkazati se mora u pisanom obliku; nacionalnim zakonodavstvom mora se propisati takav način otkazivanja za koji se smatra da će najefikasnije sprečiti sve naknadne sporove između stranaka o tom pitanju.

3. Nacionalnim zakonodavstvom moraju se utvrditi izvanredne okolnosti u kojima obaveštenja o otkazu, iako propisno dana, neće imati za posledicu prestanak ugovora.

Članak 10.

Ugovor koji je zaključen za jedno putovanje, na određeno vreme ili na neodređeno vreme, biće propisno raskinut:

- (a) sporazumom stranaka;
- (b) smrću pomorca;
- (c) gubitkom ili potpunom plovnom nesposobnošću broda;
- (d) zbog bilo kog razloga koji može biti predviđen nacionalnim zakonodavstvom ili ovom Konvencijom.

Članak 11.

Nacionalnim zakonodavstvom moraju se utvrditi okolnosti pod kojima brodovlasnik ili zapovednik mogu trenutno otpustiti pomorca.

Članak 12.

Nacionalnim zakonodavstvom se moraju takođe utvrditi okolnosti pod kojima pomorac može tražiti svoje trenutno otpuštanje.

Članak 13.

1. Ako pomorac dokaže brodovlasniku ili njegovom zastupniku da ima mogućnost preuzeti zapovedništvo nad nekim brodom ili zaposliti se kao oficir palube ili oficir stroja ili na bilo kojem položaju višem od onog koji trenutno zauzima, ili da je od njegovog zapošljavanja nastupila bilo koja druga okolnost zbog koje bi mu se moralo dopustiti da bude otpušten iz službe, on može zatražiti otpuštanje iz službe, pod uslovom da osigura, bez novih troškova za brodovlasnika, da ga zameni stručna i pouzdana osoba s kojom je brodovlasnik ili njegov zastupnik zadovoljan.

2. U tom slučaju pomorac ima pravo na platu do vremena napuštanja zaposlenja.

Članak 14.

1. Bez obzira na razlog prestanka ili raskida ugovora, u ispravu izdatu pomorcu na temelju članka 5. i u popis članova posade mora se zabeležiti da je on otpušten iz službe, te takvu belešku mora, na zahtev bilo koje stranke, potvrditi nadležna javna vlast.
2. Pomorac u svako doba ima pravo, pored podataka navedenih u članku 5., od zapovednika tražiti posebnu potvrdu o kvalitetu svog rada ili, ako to nije moguće, potvrdu u kojoj se navodi da li je u potpunosti ispunio svoje obveze iz ugovora.

Članak 15.

Nacionalno zakonodavstvo mora propisati mere za osiguranje poštovanja odredbi ove Konvencije.

Članak 16.

Službene ratifikacije ove Konvencije, pod uslovima utvrđenim Statutom Međunarodne organizacije rada, saopštavaju se generalnom direktoru Međunarodne kancelarije rada radi registracije.

Članak 17.

1. Ova Konvencija stupa na snagu onog datuma kada su kod glavnog ravnatelja registrovane ratifikacije dve članice Međunarodne organizacije rada.
2. Ona obavezuje samo one članice čije su ratifikacije registrovane u Međunarodnoj kancelariji rada.
3. Nakon toga, ova Konvencija stupa na snagu u odnosu na svaku članicu onog datuma kada je njena ratifikacija registrovana u Međunarodnoj kancelariji rada.

Članak 18.

Kada ratifikacije dve članice Međunarodne organizacije rada budu registrovane u Međunarodnoj kancelariji rada, generalni direktor Međunarodne kancelarije rada to notifikuje svim članicama Međunarodne organizacije rada. On im takođe notifikuje registraciju svih ratifikacija koje mu naknadno saopšte članice Organizacije.

Članak 19.

Uzimajući u obzir odredbe članka 17., svaka članica koja ratifikuje ovu Konvenciju obavezuje se primenjivati odredbe članaka 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., i 15. najkasnije od 1. januara 1928. i preduzeti sve potrebne mere kako bi osigurala sprovođenje tih odredbi.

Članak 20.

Svaka članica Međunarodne organizacije rada koja je ratifikovala ovu Konvenciju obavezuje se primenjivati je na svoje kolonije, posede i protektorate u skladu s odredbama članka 35. Statuta Međunarodne organizacije rada.

Članak 21.

Članica koja je ratifikovala ovu Konvenciju može je otkazati nakon isteka roka od deset godina od datuma kada je Konvencija stupila na snagu, izjavom koju dostavlja generalnom direktoru Međunarodne kancelarije rada radi registracije. Takav otkaz proizvodi pravni učinak godinu dana nakon datuma kada je registrovan u Međunarodnoj kancelariji rada.

Članak 22.

Kada to bude smatralo potrebnim, Upravno veće Međunarodne kancelarije rada podneće Opštoj skupštini izveštaje o primeni ove Konvencije i razmotriće potrebu uvrštavanja pitanja njene celovite ili delimične revizije na dnevni red zasedanja Skupštine.

Članak 23.

Engleski i francuski tekst ove Konvencije jednako su verodostojni.

